

ADEVĂRUL

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 12.— cor. Abonamentul la mai multe exemplare pe un an 8.— cor.
 Pe 1/2 de an . . . 6.— " .
 Pe trei luni . . . 3.— "
 Un număr 30 fileri. Pentru străinătate: Pe un an . . . 20.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL.

Apare în fiecare Duminecă.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

**„ADEVĂRUL“
SIBIU, STRADA OREZULUI NR. 10.**

Tot aici se primește și anunțuri cu prețuri ieftine.

Invitare la congres.

Comitetul conducător al Partidului socialdemocrat din Ardeal conchiamă al-

X-lea congres

socialdemocrat român, ce se va ține la Sibiu, în zilele de 6—7 Ianuarie st. v. (19—20 Ianuarie st. n.)

Ordinea de zi provizorică e următoarea:

1. Darea de seamă a comitetului;
2. Alegerea nouului comitet;
3. Stabilirea programului și statutelor partidului socialdemocrat din Ardeal;
4. Propuneri și interpellări.

*
La congres vor lua parte toți delegații secțiunilor și organizațiilor noastre din Ardeal, Banat și ținuturile românești din Tara ungurească. Tovarășii de pretutindeni să se pregătească pentru acest congres de mare însemnatate, alegându-și delegații și anunțându-i pe aceștia la secretariatul nostru din Sibiu.

Comitetul conducător.

Conchemarea congresului.

În ziua de Bobotează, se va ține la Sibiu congresul nostru, al românilor din partidul socialdemocrat ardelenesc.

Era de lipsă conchemarea acestui congres, căci evenimentele mari din urmă, hotărîrea dela Alba-Iulia și mutarea noastră la Sibiu a creat o nouă situație pentru socialdemocrația română din foata Ungarie și datorințe noi ni-se impun acum.

Congresul va fi chemat să consfințească sau să desaproabe tot ceeace comitetul de până acum a săvârșit, dar mai cu seamă va trebui să croiască calea pe care va înaintă mișcarea noastră în viitorul apropiat. Muncă uriașă ne așteaptă, puteri neînvinse lucră în favorul nostru, însă multe sunt și piedecele ce trebuie să le învingem, peste cari va trebui să trecem. Noi vom fi chemați ca în România-nouă, împreună cu tovarășii de dincolo, să clădim mișcarea muncitorească pe temelii solide și puternice, ca nici un visor și nici o furtună să n'o poată dărâma. Dar vom avea datorință spre a face să înțeleagă și tovarășii noștri maghiari ori germani din părțile ce se vor alătură la România, că le suntem frați adeverăți și cu ei împreună dorim să luptăm pentru desrobirea întregei clase muncitoare.

Iar în fine congresul acesta va fi chemat să dovedească în fața lumii întregi, că hotărîrea dela Alba-Iulia, adepă unirea tuturor românilor nu s'a făcut contra voinei muncitorimei române, cum voiesc să prezinte unii dintre tovarășii noștri și unii dintre tovarășii maghiari.

În toate direcțiile acest congres va crea o situație clară, să-l așteptăm deci cu încredere și să ne pregătim.

Destul sânge s'a vărsat.

In diferite părți ale Ardealului au avut loc ciocniri sângeroase între gardele maghiare și armata română, care din ordinul Ententei vine să ocupe Ardealul. E stiu însă, că soartea Ardealului se va hotărî la congresul de pace, care se va începe luna viitoare, și unde Wilson își va susține programul său cunoscut.

În asemenea împrejurări ținuta gardelor maghiare este de neînteleasă, ba chiar idiotă. Ce rost mai are împotrivirea cu arma, atunci când nu acele garde, nici puterea trupelor ocupante vor hotărî unde să aparțină Ardealul, ci bărbății cei mai luminați ai lumii întregi adunați la un respectabil Congres internațional?

Nu s'a vărsat destul sânge în groaznicul războiu ce a băntuit patru ani și jumătate? Nu s'a vărsat destul sânge în Serbia, Galiția, Polonia, în Franța, pe platoul Doberdo și la Piave? Nu există o țară învecinată al cărei pământ să nu fie îngrăsat cu sânge omenesc, în care ologii și invalizi să nu fie atât de mulți că singuri formează o pătură socială separată. Nu există țară învecinată unde jalea văduvelor și plânsul orfanilor să nu întreacă cântecul paserilor și sunetul clopotelor. În toate terile acestea sate și orașe înfloritoare sunt prefăcute în ruine, câmpii în tranșee și gropi de șrapnele. Iar locuitorii, cari au mai rămas, a căror viață din întâmplare n'a fost distrusă de gloanțele ucigașoare, azi se luptă cu foamea și cu boalele molipsitoare, urmări ale crâncenului războiu.

Nar fi bine să se puie odată capăt vârsărilor de sânge? Să nu mai contribuim cu nici o viață omenească la cel mai înfișorator omor, la cea mai grozavă crimă a prostiei omenesti? Barem acum, când uciderea nu și mai are nici atâtă rost ca înainte, să ia odată sfârșit. Pentru că acum nu se va mai putea speră, că prin lupte să se decidă soarta unei națiuni.

Dar nu numai din acest punct de vedere este dăunătoare împotrivirea zadarnică a maghiarilor. Este dăunătoare și din punct de vedere al cauzei libertății. Pentru că armatele ocupante întâlnind opunere, cu arma, vor fi silite să luă măsuri pentru siguranță. Si aceste măsuri vor fi statarii, suspendarea dreptului de intruire, înfrânarea presei; dă prilej ocupatorilor să înăbușe orice mișcare, a poporului și aceasta nu va stinheri numai pe ungurii, cari au provocat aceste neajunsuri, ci pe întreg poporul conlocitor.

Trebuie deci, ca acele garde, cari se mai opun și dau prilej la omoruri și la neajunsuri ce urmează din acestea, să fie pretutindeni desarmate.

Destul sânge a curs, destule intrigăi s'au urzit între popoare, nu mai voim să se repete acele jalnice stări din trecut. Vrem să dominească libertatea și frățietatea între popoare.

Primirea lui Wilson la Paris.

Președintele Statelor-Unite americană a fost primit la Paris de către Poincaré, președintele Republicii franceze. Cei doi președinți ai celor mai vechi republici printre omagiile ce s'au făcut reciproc au amintit și de programul păcii. În primul rând Poincaré a ținut un discurs în fața lui Wilson, care a fost urmat de intonarea imnului american de către orchestra gardei franceze. Apoi Wilson ține următorul discurs:

Sunt adânc mișcat de buna primire ce mi-ați făcut și sunt vesel că mă aflu în Franța, căci în prietenia ce mi se arată mie, văd amicitia sinceră ce domnește între reprezentanții Americii și ai Franței. Ați vorbit cu multă nobilă, spunând că totul ce s'a zis și făcut urmărește realizarea idealurilor poporului american. Poporul Statelor-Unite ale Americii a înțeles din capul locului, că nu este destul să câștigăm războiul, ci trebuie câștigat în așa fel, încât să dăm lumii o pace trainică și temeliile libertății și fericirii popoarelor lumii. Sunt mai ales încredințat de nevoia de a aduce în chestia războaielor hotărîri, cari nu numai să condamne orice teroare și jaf, ci să lămurească tuturor, că asemenea fapte nu pot fi cutedate de nimene fără siguranță că și vor primi pedeapsa. Soldații și marinerii americani au pornit cu mare avânt și înșurătere în acest războiu și sunt foarte fericiți că au putut luptă alături de aliații noștri pentru înfăptuirea acestor idealuri. Suntem mândri de cele ce am făcut pentru cauza comună. Va fi o mare placere pentru mine să mă sfătuesc cu politicianii statelor aliate, că să pregătim măsurile de lipsă, pentru că în toată lumea să domnească relații amicale și o libertate trainică și care nu poate fi chezuită decât prin legăturile și ajutorul reciproc între amici. Vă salut, domnule președinte, ca reprezentantul poporului francez și mi permit a vă aduce salutul celuilalt mare popor, care poartă un interes adânc și permanent pentru tot ce privește Franța.

Discursul este primit cu „urale“ și mare înșurătere de întreaga asistență. Orchestra gardei intonează Marsilia.

Delegația socialistilor la Wilson.

Duminecă d. a. președintele Wilson a primit o delegație de 25 socialisti din grupul parlamentar în frunte cu deputatul Renaudel. Aceasta a cetit o adresă a asociației generale a muncitorilor și a partidului socialist unit, în care arată ideile muncitorilor cu privire la războiu și pace. Toate popoarele, a zis între altele Renaudel, așteaptă acum o pace grabnică, care să stabilească pentru totdeauna cele 14 puncte ale d-lui Președinte, așa ca să se poată începe în mod serios și repede cu reclădirea lumii pustiite. În fine multămește lui Wilson că a venit în Europa pentru a conduce conferința de pace după principiile sale și să contribuie prin prezența sa, ca grozăvile, în cari au trăit popoarele 4 ani, să se termine în mod fericit.

Președintele Wilson răspunde:

Războiul, în care am suferit până acum atâtea, ne-a arătat ilegalitatea (neleguirea) pe care o poate comite o putere necontrolată și ireponsabilă. Este imposibil să asigurăm norecul și prosperarea omenirei sau să facem o pace durabilă, dacă nu reușim să facem imposibilă repetarea unor asemenea legalități. Războiul a fost provocat de popoare, pătrunse de militarism și dușmanii libertății sunt dela sine și dușmanii omenirei. Dar nu este destul să stabilim un principiu. Trebuie prin colaborarea popoarelor să creăm fapte, al căror efect să

fie garantat prin liga popoarelor. Sunt încredințat că aceasta a fost și părerea acelora, cari conduc și marea D-voastre națiune și constat cu bucurie, că mi-a fost dat să lucrez împreună cu acești oameni, pentru a crește garanțile necesare unei păci durabile și drepte, care să corăspundă jertelor aduse în acest războiu, așa că popoarele să vadă în jertfele aceste ultimile ce au trebuit aduse pentru liberarea lor.

Manifestul

Consiliului dirigent către națiunea română din Transilvania, Banat și Tara-Ungurească.

Săptămâna trecută Consiliul dirigent din Sibiu a dat următorul manifest către națiunea română din Transilvania, Banat și Tara-Ungurească:

Adunarea națională ținută în 18 Noemvrie (1 Decembrie) a. c. la Alba-Iulia într-un gând și cu nespusă însuflețire a însăptuit visul de veacuri al națiunei române din Transilvania, Banat și Tara-Ungurească și a decretat unirea acestor ținuturi cu regatul României, iar până la întrunirea Constituantei, aleasă pe baza votului universal, Adunarea Națională a rezervat acestor teritorii autonomie provizorie. Pentru conducerea mai departe a afacerilor națiuniei Adunarea Națională a instituit un mare sfat național, iar acesta în ziua de 19 Noemvrie (2 Decembrie) a. c. tot la Alba-Iulia pentru guvernarea provizorie a țării a ales Consiliul dirigitor, care s-a constituit astfel: Dr. Iuliu Maniu prezidiu și interne, — Vasile Goldiș culte și instrucțiune publică, apoi aranjarea raporturilor cu națiunile și confesiunile conlocuitoare, — Dr. St. C. Pop armată și siguranță publică, — Dr. Ioan Suciu organizarea și pregătirea Constituantei, — Dr. Alexandru Vaida externe și presă, — Dr. Aurel Lazar justiție, — Dr. Emil Hătiegan codificare, — Dr. Aurel Vlad finanțe, — Dr. Victor Bontescu agricultură și comerț, — Dr. Romulus Boilă comunicații, lucrări publice, poștă, telegraf și alimentațione — Ioan Flueraș sociale și higienă, — Iosif Jumanca industrie, — Dr. Vasile Lucaciu, Dr. Valeriu Braniște și Octavian Goga fără resort. Acest consiliu dirigitor își are sediul în Sibiu.

Prin aceasta Transilvania, Banatul și părțile locuite de români ale Tara-Ungurești s-au rupt de Statul-Ungar și până la însăptuirea definitivă a unirii cu Regatul Român au ajuns sub guvernarea noastră.

ALEXANDRU PETŐFI

APOSTOLUL.

TRADUCERE DIN ORIGINAL DE ST. O. IOSIF.

16

Umblase toate școlile,
De mult le măntuise,
Umblă acum în lume,
In viață, între oameni, unde,
La orice pas e cineva izbit
Si fiecare lovitură
Intunecă și șterge
Din inimi bucuria.

Ce altfel vedeă el lumea,
Pe cum și-a fost închipuit-o
Din zi în zi mai mic vedeă pe om,
Tot mai adânc împovărat.
Omul, ce trebuie să cate
Cu ochii întări soare,
Si d'impartivă, caută
În jos, în praf, la vermi,
Ca să învețe dela ei tărîrea.
Cu cât mai mic vedeă pe om,
Cu atât mai mare și păreă
Si munca, pentru care
Simțea, că e chemat.
Dar tot n'a șovăit:
Lucră cât un păianjen,
Dar tot aşa neobosit;
Strînt era cercul lui,
Dar plin de strălucire.

Virtutea și știința lui
Îi căstigară nume de prin școli,
Si când a isprăvit cu școala,

Români!
Viitor de aur vi se pregătește. Adunarea Națională dela Alba-Iulia a indicat principiile conducătoare ale vieții noastre de stat și noi suntem ferm hotărîți a duce la îndeplinire cele hotărîte la Alba-Iulia.

Vrem, ca pe pământul țării noastre să stăpânească dreptatea și libertatea. Dreptate și libertate nu numai pentru români, ci și pentru națiunile conlocuitoare, pe cari soarta de multe veacuri ni le-a pus de vecini. Vrem să stăpânească dreptatea și libertatea, nu numai pentru cel tare și puternic, ci și pentru cel slab și umilit. Dreptate să fie pentru plugar, ca și pentru negustor și meseriaș. Toți deopotrivă să-și aple fericirea și îndestulirea pe acest pământ românesc, cinstindu-se unul pe altul și ajutându-se împrumutat. Toți să fie fi asemenea îndreptățiti ai statului românesc. În acest scop vom da libertate națională pentru toate popoarele conlocuitoare, — egală îndreptățire și deplină libertate autonomă confesională pentru toate confesiunile, — vom însăptui un regim curat democratic pe toate terenele vieții publice, votul obștesc, direct, egal, secret, pe comună, în mod proporțional, pentru ambele sexe în vîrstă de 21 de ani la reprezentarea în comună, județe ori parlament, — desăvârșită libertate de presă, asociare și întrunire — libera propagandă a tuturor gândurilor omenești, — vom iniția o radicală reformă agrară. Pământul, care și până acum a fost muncit cu sudori de sânge în decurs de veacuri de plugari, să ajungă în aceea măsură în stăpânirea țărănumului, cum hănicia lui o cere, ca să fie fericit, iar prin munca celor mulți roada pământului nostru să fie înzecită. Numai popoarele, care produc maximul, cari supraproduc, au drept de existență în familia cea mare a națiunilor.

Vrem, ca muncitorimea industrială, temelia vieții economice în zilele noastre, încă să-și aple îndestulirea și mijloacele bogate de răsplata a muncii sale, și în acest scop suntem hotărîți și da acele drepturi și avantajii, cari le au muncitorii în statele cele mai înaintate din Apus.

Muncă uriașă ne așteaptă pentru binele neamului, dar de bunul sărșit o clipă nu ne îndoinim. Nu credeti amâgirilor ce vin din parte dușmană nouă! Ceice ne-au robit până acum, nu ne lasă bucuroși din catenele statului lor. Încrederea noastră nu se intemeiază numai pe voința noastră neclintită de a jefui și în viitor toate puterile pentru fericirea scumpej noastre națiuni, ci mai vârtos ne întărim în credința

biruinței prin cunoașterea distinselor aptitudinii ale acestei ginte latine, care, fără îndoială, scăpată din robie în curând va pune în uimire lumea prin contribuționile sale la progresul civilizației.

Români!

În aceste zile mari ale prefacerii arătați-vă vrednici de sângele nobil ce curge în vinele voastre și vrednici de încredere lumii civili-zate. Înainte de toate rupeți orice legături mai departe cu guvernul maghiar din Budapesta și dați ascultare numai Consiliului dirigitor român, guvernului vostru. Rândurile acestui guvern să le împliniți cu scumpătate și fără esitare, căci acele rânduri se dau pentru fericirea voastră viitoare. Mai ales în aceste vremuri grele nu vă dușmaniți întreolaltă, cinstiți viața și averea altuia, trăiți în pace și frățietate cu cei de alt neam și altă lege, îngrijîți casele și economia voastră și fiștecarele să-și urmeze munca sa obișnuită fără încetare. Fiți liniștiți, pacinici și muncitori, dar de azi încolo cu îndârjire să vă apărați libertatea națională; și când s-ar ridică vr'un potrivnic acestei libertăți, să nu mai răbdăți de azi încolo nici o umilire, ci orice dușman al libertății voastre naționale să-l respingeți, jertfindu-vă, de-ar trebui, chiar și viața pentru libertate.

Dacă vă vom chemă, veniți sub arme cu dragă înimă, ca să ne apărăm moșia și neamul.

Iară noi vă făgăduim, că toată munca noastră și viața noastră întreagă o jertfim binelui și fericirei voastre. Așa să ne ajute Dumnezeul Sibiu, în 29 Noemvrie (11 Decembrie) 1918.

Consiliul dirigent

al Transilvaniei, Banatului și părților românești din Ungaria.

In atențunea tuturor tovarășilor!

Unii dintre tovarășii români aflători în Budapesta punându-se în serviciul unei cauze străine de interes muncitorime române, au început o acțiune care poate duce în greșală pe tovarășii noștri din provință. Ei au conchegmat la Budapesta pe ziua de 31 Decembrie un congres să zis internațional socialist la care cheamă delegați din toate ținuturile locuite de români. Scopul lor adevărat este de ași alege la acest congres un comitet separat al lor, care să lucreze contra celui din Sibiu și care să con-

Mai mulți domni îl chemără
La slujbe mari și grase,
Cu astfel de cuvinte:
„La mine dacă intri, vei fi slugă,
Dar a slujî p'un domn aşa de mare,
Ca mine, e și mare cinstă,
Si pentru că te vei pleca 'naintea mea,
Se vor pleca mii 'nainte-ti,
Alt lucru n'ai decât doar să despoi,
Cum te-i pricepe, miile acestea,
Si o să te îmbogătești
Din munca asta prea usoară!“

Silvestru închină frumos
Acestă muncă prea usoară
Si zise astfel:
„Numai ca să am slugi,
Eu nu voi fi altuia slugă,
Eu nu doresc să se închine mie
Semenii mei,
Nici altul nu dorească, deci,
Să mă închin eu lui;
Nu recunosc pe nimenea mai mic
Si nici mai mare, decât mine.
Iar căt privește bogăția,
Apoi eu n'o cer, nici n'o vreau,
Si mai puțin, cu preț aşa de mare,
Ca să despoiu pe alții pentru ea!“
Așa obișnuiă el să grăiască,
Cu pălăria 'n mână, dar cu fruntea sus

Nu a primit slujbele mari,
Dar au venit oameni sărmani
Si l-au chemat în satul lor
Notar, și Tânărul se duse,
Se duse vesel, fericit.

Iar când intră în sat,
Si oamenii 'l încunjurau,
El le vorbi așa, cu ochii plini de pară:
„Sărman popor! Încredere în mine,
Ca într'un drept povătuitor.
Din leagăn îți bătură capul toți,
Toți îți vorbiră despre datorii:
Am să te 'nvăț eu drepturile tale!“

Si împlini făgăduința,
Nu mai umblau apoi prin crâșme
Sărmanii muncitori,
Precum umblau dela 'nceputul lumei:
Se adunau în curtea comunală
Si ascultau bâtrâni
Pe Tânărul notar,
Si mai cu drag îl ascultau decât pe popa lor,
Căci le vorbiă mai bine decât popa.
Si ce 'nvățau, duceau cu ei acasă
Si povestea copiilor,
Si îl cinstea mult pe notar.

Erau în sat două clădiri, acolo
În loc de binecuvântare,
Îl blestemau pe Tânărul apostol,
Acesta două case, unde
Stă popa și boierul,
Castelul una, alta parohia.
Din zi în zi tot mai urât și mai temut
Ajușe în aceste două case
Numele Tânărului,
Si puseră la cale,
Să-l piardă, căci vedea:
Dacă rămâne 'n sat notarul,
Îl pierde el pe ei.

(Vă urmă).

ducă din Budapesta mișcarea socialistă din Ardeal, Banat și celelalte ținuturi românești.

Comitetul conducător al partidului nostru declară că acțiunea aceasta a tovarășilor din Budapesta o privește de contrară intereselor mișcării noastre, iar acei care fac desbinarea aceasta în partidul socialdemocrat român, prin crima aceasta și prin nerespectarea disciplinei de partid s-au făcut nedemni de-a mai fi priviți ca membri ai partidului nostru.

Facem atenții pe toți tovarășii de pretutindeni ca să nu se lasă seduși de apucăturile unor infumurați din Budapesta, cari din interese personale și în nechibzuiala lor fac încurcături.

Comitetul nostru a conchecat deja pe zilele de 6—7 Ianuarie v. congresul nostru regulat la Sibiu. Tovarășii să se pregătească pentru acest congres, care va fi singurul chemat să hotărască asupra ținutiei partidului nostru întreg.

Tovărăși! Comitetul nostru este unitar. Aveți încredere în comitetul acesta, care în vremuri grele și-a știut îndeplini datorința și care în fața congresului conchecat la Sibiu va veni spre a-și da seama despre faptele sale pentru cari ia toată răspunderea.

Cu salut frățesc:

Comitetul conducător:

Tiron Albani, Ioan Mihuț, George Boer, Teodor Moga, Iosif Ciser, Vasile Petrușcu, Ioan Flueraș, Iosif Receanu, Enea Grapini, Iosif Renoi, Iosif Jumanca, Nicolae Ignat, Basil Surdu.

O lămurire.

În mai multe ziare, atât maghiare cât și române s-au publicat niște știri, că în partidul socialdemocrat român s-ar fi produs o ruptură în urma evenimentelor dela Alba-Iulia, și că eu împreună cu alți doi tovarăși, anume cu Avramescu și Crețulescu am fi conducătorii unui nou partid format din elementele nemulțumite cu politica tovarășilor Flueraș, Jumanca și a celorlalți.

Din parte-mi declar, că toate aceste știri sunt neadevărate și că n'au alt scop, decât a face o ruptură în partidul nostru. Eu niciodată n'am fost de acord că să se facă vreo ruptură în partidul nostru și nici nu voi fi nici în viitor, găsind aceasta de pagubitoare luptei noastre proletare. Acum, mai mult ca ori când simt trebuință ca partidul socialdemocrat român dela noi să rămână unit, iar eventuale divergențe de păreri și chestiuni de tactică pentru viitor să fie discutate într'un congres al partidului. În acest congres trebuie să se pună bazele fundamentale ale programului nostru socialist.

Budapestă, 20 Decembrie st. n. 1918.

Vasile Dobrescu.

„Adevărul” e singura foaie românească, care apără interesele muncitorimei. Fiecare muncitor român s'o cetească și s'o răspândească.

Intrunirea publică din Sibiu.

La intrunirea de Duminecă a tovarășilor din Sibiu s'a pus bazele unei secțiuni a partidului socialdemocrat în acest oraș. Tov. Maximilian Dopp salută adunarea în numele conchecatorilor și propune de președinte al adunării pe tov. Ioan Apolzan iar de notar pe George Joandrea. Tov. Apolzan în cuvinte frumoase deschide adunarea și dă cuvântul tov. Albani, care face cunoscută situația politică și cauza ce ne a făcut să venim la Sibiu. Apoi ia cuvântul tov. Receanu, care într-o vorbire frumoasă arată realele sistemului vechiu, cum și-au bătut joc de noi stăpânitorii de atunci. Pentru că să nu mai simt batjocoriți nici de alt soiu de stăpânitori trebuie să ne folosim de drepturile cele-am câștigat în revoluție, să ne organizăm și să formăm o putere respectabilă în această țară.

Urmează tov. Jumanca, care într-o vorbire mai lungă arată situația în care se află azi poporul muncitor român. Respinge învinuirea ce i se aduce partidului nostru, cum că s'ar fi

depărtat dela punctul de vedere socialist. Noi azi lucrăm împreună c'un partid burghez român. Aceasta e fapt. Dar tot aceasta o face și partidul socialdemocrat maghiar. Nu există deci între noi nici o deosebire. Tovarășii maghiari trebuie să înțeleagă că azi stările s'au schimbat și noi avem dreptul să hotărîm singuri asupra sortii noastre așa cum noi vom și cum conștiința ne dictează.

Acel din tovarășii români, cari în loc să vină spre a ne da mâna de ajutor și a lucră cu noi împreună ca 'n noul stat român muncitorimea să aibă parte de drepturile cele mai largi și de putință de dezvoltare, ei lucră pentru desbinarea muncitorimei române, sunt dușmani ai cel mai periculoși ai intereselor muncitorești și împotriva acestora avem toată datorința de-a ne ridică cuvântul. Poate că acești tovarăși ultra-radicali și vină aici în mijlocul poporului, spună aici că nu voesc unirea cu România, iar dacă poporul îi va asculta, noi bucuroși ne retragem din locul de grea răspundere unde încrederea tovarășilor ne-a pus, lăsându-i pe dânsii să lucreze după convingerea și chibzuiala lor. De altfel noi suntem hotărîți a ne face datorința până la capăt. Nici un tovarăș de sezon, și nici un răuvoitor nu ne va împiedeca. Pentru faptele noastre ne vom da seama înaintea congresului, iar pe acei din Budapesta ori din alta parte, cari caută a ne pune bete 'n roate și vom demasca în fața tovarășilor, ca să știe cu cine au de-a face.

Vorbirea tov. Jumanca a fost primită cu aplauze și cu însuflare.

După adunarea a hotărît înființarea unei secțiuni a part. socialdemocrat s'a ales un comitet din următorii membri: Ioan Apolzan, președinte, George Simion, notar, George Joandrea, cassar, S. Solomon, bibliotecar, Ioan Maer, G. Șoima, Ilarie Boia, Petru Băncilă și Iosif Receanu, membri în comitet. Dr. Eleonora Leményi și Maximilian Dopp, controlori. Comitetul a stabilit un program de muncă foarte bogat.

Consiliul Dirigent român

cere dela guvernul maghiar 100 milioane coroane pentru despăgubirea românilor.

Consiliul Dirigent din Sibiu a mai făcut un pas pentru preluarea imperiului peste cele 26 comitate românești și în chestia recvrărilor, alimentări și a despăgubirilor de războiu.

Prin mijlocirea reprezentantului său Consiliul Dirigent a înaintat guvernului ungur un memorandum, în care pe baza hotărârii dela Alba-Iulia cere:

1. o listă despre toate recvrăurile de grâne și porci ce s'au făcut din ordinul guvernului ungur pe teritoriile românești;

2. să se înapoieze grânele cumpărate pe cale frauduloasă din comitatul Turda-Aries;

3. să predeă archiva despăgubirilor de războiu plătite în 1916 în comitatele românești și să dea fondurile necesare pentru plătirea acestor despăgubiri, pentru că populația românească n'a fost despăgubită.

Pe temeiul acestora Consiliul Dirigent cere, ca guvernul maghiar să-i pună la dispoziție suma de 100 milioane coroane pentru îndemnizări de mobilizare, lefuri și soldi.

Guvernul ungur a refuzat cererile Consiliului Dirigent, dar se învoește să între în tratațiuni.

Știri despre mișcarea muncitorească din România.

Apariția ziarului „Socialismul”.

Întâmplarea ne-a adus în mâna săptămâna trecută câteva gazete din București, printre cari și un nou ziar muncitoresc cu titlul „Socialismul”. Din acest ziar nu putem constata puterea masselor ce reprezintă, dar putem constata spiritul curat socialist de care e condus. Ziarul „Socialismul” din București este cenzurat în mod teribil. Cenzura română bântue mai rău ca cenzura în fosta monarhie austro-ungară. Si ziarele din Ungaria lui Tisza erau cenzurate, dar nu într-o măsură atât de obraznică.

Se vede, că conservatorii români porecliti liberali n'au învățat din pătania Rusiei, a Germaniei și Austro-Ungariei să nu urmeze tactica nebună a reacționalismului neghioib. Cum cred guvernății români că vor putea predomină în România-Mare, dacă recurg la cea mai neagră reacție ca instrument de guvernare? Sau cred, că reacționează va putea trăi ca o insulă în mijlocul valurilor democrației, cari o spălă din toate părțile? Sperăm, că guvernății români își vor veni în fire și își vor schimba mijloacele de muncă pentru propășirea neamului românesc.

Dintr'un articol, pe jumătate sters de cenzură cetim, că și muncitorimea de-acolo a ajuns la îmbunătățiri prin organizare.

Iată ce scrie „Socialismul”:

După cum am anunțat în numărul trecut, Vineri urmă să aibă loc ultima consfătuire între lucrători și patroni pentru a se ajunge la o înțelegere.

Consfătuirea a avut loc între delegații lucrătorilor și fabricanți, în prezența secretarului general al ministerului de industrie.

După amănunte discuțiuni în decursul cărora delegația lucrătorilor a susținut cu hotărîre cerințele formulate de lucrători, s'a căzut de acord asupra următoarelor reforme:

1. Ziua de lucru de 8 ore.

2. Minimul de salar: 20 lei pe zi lucrătorii calificați; 16 lei lucrătorii necalificați; 13 lei salaborii; 13 lei femeile; ucenicii anul I 4 lei, anul II 6 lei, anul III 8 lei.

3. Orelle suplimentare se vor plăti: dela 1—2 ore cu 25 la sută în plus, iar dela 2 ore în sus cu 50 la sută, în plus peste salarul minim.

4. Lutrătorilor li se va garanta lucru în permanență.

5. Rezolvirea neînțelegerilor și incidentelor se va face de o comisiune compusă din delegații pe ateliere, delegații Sindicatului și reprezentanții fabricii.

6. Nici un lutrător neorganizat nu va fi primit în lucru.

Condițiunile de mai sus vor fi stipulate într'un angajament, care se va îscăli de fabricanți, delegații lucrătorilor și reprezentantul Ministerului de industrie.

La ora 5 când au părăsit lucru, toți lutrătorii dela fabricile de metalurgie au format imponante cortegii, îndreptându-se spre sediul sindicatelor spre a afla rezultatul tratativelor. Toate încăperile Clubului au fost ocupate și foarte mulți lutrători au trebuit să staționeze în stradă.

Dela Club, după ce au ținut o grandioasă întrunire la care au vorbit tovarășii Rădulescu, Boeve, Grecu, Vâlcianof și alții, lutrătorii, în număr de peste 2000, au pornit la prefectura poliției unde aveau loc tratativele, spre a susține cu prezența lor revendicările formulate. Lutrătorii au ocupat curtea prefecturei, manifestând pentru cauza lor și protestând contra cenzurei nedorite aplicate ziarului nostru.

În cântecul Internaționalei, mulțimea de lutrători s'a înapoia la sediul Sindicatelor pentru a aștepta rezultatul tratativelor.

La înapoierea delegației cu rezultatul obținut, lutrătorii salută reformele câștigate cu aplauze frenetice și sărbătoresc imediat triumful prin două întruniri cari se țin: una în sala mare a sindicatelor, și alta în stradă. Au ținut cuvântări tovarășii Popescu, Petroiu, Calciu, Petrescu, B. Eftimiu, Gh. Cristescu, Costescu, Alexandrescu. Întrunirile au luat sfârșit în cântecul Internaționalei și într'un entuziasm înălțător.

Adunarea săcuilor în Cluj.

Duminecă în 22 l. c. săcuii au ținut o adunare în Cluj cu scopul de a lăua hotărîre în contra unirii cu România. La această adunare se așteptau să ia parte sute de mii de oameni, dar abia au fost câteva mii. Din știrile gazetelor reiese că și Strengar, S. Demian și alții socialisti români ar fi luat parte la adunare și ar fi ținut vorbiri. Noi vom cerceta cazul și după ce ne vom convinge de adevărul acestor știri în următori vom lăua poziție față de acești oameni și îi vom trata după merit.

Ordinătione.

Fiecare cetățean, care nu are concesiune în scris dela un for competent, este prin aceasta provocat a predă arme de ori ce fel, cari se află în posesiunea sa poliției orășenesti. Data până când sunt a se extradă armele se fixează cu ziua de 25 Decembrie 1918. Îndeplinirea acestui ordin se va controla cu rigurozitate. Acela la care se va găsi începând cu ziua de 25 Decembrie 1918 arma, va fi pedepsit cu închisoare dela 5—7 ani.

Sibiu, la 19 Decembrie 1918.

Dr. Ștefan C. Pop m. p.,
șeful resortului armatei și siguranței
publice.

ȘTIRI.

Vrem republică, nu regat! Primim următoarea scrisoare: On. Red. Noi mai multe sute de locuitori din comunele Feketetot și Feketebátor vă rugăm a ne clarifică ce poziție luati față de regatul român, care voește să ne ia în stăpânire, căci noi nu vom să fim sub regat, noi ne bucurăm că am scăpat de barbaria imperialistă reprezentată prin persoana regelui, pe care l-am detronat. Noi vrem să ne unim cu România republică dar nu cu România lui Hohenzolern care e tot aşa bun român ca și Wilhelm II. Noi am văzut ce drepturi au căpătat ungurii dela republica lor și astea le cerem și noi.

Ioan Țirban.

Pozitia noastră nu e alta decât a luptă pentru democrația desăvârșită și republică socialistă, dar deocamdată nu suntem destul de tari ca să le înfăptuim toate. Drepturile pe care le asigură republică ungără ni le asigură și autonomia Ardeleanului unit cu România (cetății manifestul Consiliului dirigent de pe pag. 2) și veți vedea programul lui de muncă. Noi trebuie să ne organizăm și să luptăm ca aderenții democrației și ai republicei să fie aleși în parlament, constituțional, care va hotărî în mod definitiv dacă vom fi autonomi sau nu. Atât în Ungaria cât și în România avem de luptat până vom înfăptui idealul nostru. Până atunci organizare, luptă și cultivare.

Cărbunii din minele dela Petroșeni vor fi împărtiți între România și Ungaria. Gazetele maghiare anunță, că între guvernul maghiar și Ententa se tratează chestia exploatarei mai departe a minelor de cărbuni din Valea Jiului și împărtirea cărbunilor între România și Ungaria. Reprezentanții Ententei au cerut, ca guvernul maghiar să îngrijească de alimentarea minerilor și ca producținea să fie împărtită deopotrivă între România și Ungaria. În această chestiune a plecat azi la Petroșeni colonelul francez Landrau.

Porturile Triest și Fiume vor fi neutrale. Gazetele parisiene scriu, că se discută în curcurile diplomatice din Paris neutralizarea porturilor Triest și Fiume. Adecă aceste 2 orașe nu vor apartine nici unui stat.

Petroșenii republică fericită. Cetim în „Nagyszébeni Reggeli Ujság“: „Consiliile Naționale român și maghiar din Petroșeni la o ședință comună au hotărît, că nu se vor alătura decât numai la un stat aranjat pe baze socialiste. Dacă nici Ungaria și nici România nu va corespunde cerințelor, atunci Petroșenii se va ajuta singur cu localitățile din jur și va înființa republică socialistă independentă a Petroșenilor. Locuitorii din Petroșeni nu duc lipsă de nimic pentru că au „diamante negre“ în acărora schimb vor căpăta toate cele trebuințioase. Si „diamante negre“ au îndeajuns! Nici trupele ocupante nu vor primi în comunitatea lor, adecă îi primesc dacă depun armele și intră în mine ca lucrători. Dar trăntorii sără ocupație cinstită nu sufără în mijlocul lor. Diplomatice nu au, nici nu le trebuie această vrăjitorie a intrigilor“.

In actualele imprejurări gestul Consiliului din Petroșeni (dacă e adevarat că a făcut un asemenea gest) e o simplă demonstrație. Cine poate garanta că hotărârea lor va fi respectată de puterile interesate? Antanta? Păi aceasta

voește să nimicească și marea republică socialistă din Rusia, dar cum ar respectă un pui de republică socialistă într'un orășel. Visuri frumoase dar nerealizabile.

Prelungirea termenelor de plată pentru poliție și orice obligații către maghiari. Guvernul maghiar a prelungit moratorul (amânarea plății datorilor de orice fel) ale negușorilor, -industriașilor și ai locuitorilor în general din comitatele Cik, Treiscaune și cercurile Kezd și Kovasna și anume până la 30 Iunie 1919.

— „Trei crăișori“. În „Românul“ din 17 Decembrie 1918 sub titlul „Trei crăișori“ s-a publicat un articolaș, care arată toată micimea de suflet a aceluia care l-a creat. Acest omuș voește să-și facă un joc din cuvântul „socialism“ și nu înțelege, că chiar această faptă îl face ridicol în fața semenilor săi. În zilele noastre când socialismul cu o iuțală aprigă, cucerește tot mai mult teren, când socialismul a avut un rol atât de prodigios în înfăptuirea păcei, când în unele din statele Europei are chiar rol conducător, a ignorat totuș socialismul și nu mai un anahronism, dar deadreptul caraghios. Noi români ne avem socialismul nostru. Si acesta va cucerî pături tot mai largi, va deveni tot mai puternic. Si acest socialism va fi acela, care cu biciu de foc, va distrugă toate minciunile convenționale, ce crasează la noi, va alunga pe toți pierde-vară, cari ca și omușul acestui articolaș blehăște verzi și uscate fără a-și putea da seama de glasul impetuos al vremii.

G. A.

— De lueru furat nu te bucuri lungă vreme. La 9 Decembrie a sosit în Paris transportul de aur rusesc „recvirat“ de germani în Rusia și pe care trebuie acum, conform armistițiului încheiat să-l dea 'napoi Ententei.

Internarea lui Mackensen și a armatei sale. Între guvernul maghiar și Mackensen s-au ivit în ultimul timp neînțelegeri. Guvernul maghiar conform unui ordin al comandantului armatelor Ententei din Balcani, transmis prin colonelul francez Vyx, ceruse internarea armatei Mackensen în Ungaria. Mackensen însă se referă la armistițiul încheiat între Ententa și Germania, după care armata lui era liberă să plece în Germania. Pare că acum lucrurile s'au hotărît în aşa fel, că atât Mackensen cât și armata lui vor rămâne internați în Ungaria.

Într'adevăr, mareșalul Mackensen cu întregul său stat major și parte din trupe, sosind cu un tren în gara din Budapesta, a fost oprit din ordinul consiliului național maghiar și trupele înconjurante cu o gardă maghiară. Mackensen a avut o convorbire cu prim-ministrul Károlyi și după lungi tratative s'a ajuns la înțelegerea, că armata germană va rămâne internată în Ungaria, iar Mackensen cu statul său major va internaționat în castelul contelui Károlyi din Foth.

— Lupte violente între maghiari și cehi. În dreptul orașului Kassa a fost o luptă violentă între maghiari și cehi. După rapoartele maghiare, cehii ar fi avut 180 morți.

Apel.

Toți funcționarii români dela judecătorii, tribunale și tablele regești, precum și acei advocați, auditori militari, cari voiesc a trece în serviciul justiției, sunt invitați să se anunțe în scris, ori prin telefon șefului resortului de justiție, pentru a putea întocmi tabloul funcționarilor români dela justiție.

Sibiu, la 1/14 Decembrie 1918.

Dr. Emil Hațeganu,
șef de resort.

Activitatea noastră.

Adunarea din Rodna-veche. Secțiunea română din Rodna-veche a partidului socialdemocrat din Ardeal, cu scopul de a-și preciza și designa punctul său de vedere, conform directivelor indicate în Alba-Iulia, a avut Sâmbătă, în 6 Decembrie, adunare generală. S'a ales un nou comitet

din 14 membrii. Prezidentul a rămas același, Alex. Cărdan, vice-prezident Ștefan Tăpălagă, secretar Zaharie Pop și cassar Marcu Stoica. S'a făcut un proiect de muncă, însă după intrarea armatei române — îndată la intrare — din punctul său de vedere disciplinar, pentru moment a suspendat tot felul de conveniri.

*
Secțiunea română a partidului socialdemocrat din Brașov. a hotărât înființarea unui curs de științe sociale, la care invită pe toți membrii săi precum și pe acei ce vor să se apropie de partidul socialist să ia parte. Se dințele se țin în fiecare Dumineacă la oarele 6—8 în localul partidului din Piața inului 34.

Poșta redacției și administrației.

Roncea Iancu, Brașov. Banii trimiși la Pesta au sosit, este în curent până la 31 Ian. 1918. — G. Cojocar, Béga-szentmihály. Banii 3 cor. i-am primit. Scris-ne ce să facem cu ei. Pentru abon. ori la fond să-i punem? — I. Handa, Alsószáradja, I. Moisa, Vármáza, T. Trif, Szász-nagyveszé, G. Stoia, Felsőváradja, B. Veres, Dés am primit costul abon. și foaia vi-o trimitem regulat. — V. Orisan, Lugoj. Banii 10 cor. i-am primit la fondul de agitație, dar costul abon. d-tale nu ni l-am trimis. — G. Budean, Comlăuș. Banii 30 cor. i-am primit. La P. Ardelean merge foaia regulat. — I. Muntean, Liptaipuszta. Până când Ententa nu va recunoaște guvernul ungar și nu se va restabili circulația poștală nu se pot trimite epistole în America. — G. Moțiu, Șiria 311. Scris-ne când ne-ai trimis abonamentul și căt, altcum nu putem trimite foaia. — E. Ardelean, Zsupánfalva. Foia și-a mers regulat la Ruszkáth de aceea nu ai primit-o. Acuma am îndreptat-o. La 31. Dec. a. c. îți expiră abon. — I. Pelle, Körösgyéres. Foia o vei primi. Te rugăm a reînvi abon. expirat la 31 Sept. a. c. — D. Popa, Decești. Am schimbat adresa veche, este în restanță cu abonamentul dela 1 Noemvrie a. c. — M. Russu, Török-szász. Foia de aici merge regulat, cauză este poșta. — D. Fleșeriu, Szerdahely. Foia am îndreptat-o așa cum ne scrii. Vei primi două sub adresa nevestei d-tale. Cu abon. sunteți în curent până la finea l. c. — R. S. Băița. Nru ceruți nu-i avem. Scris-ne sub ce condiție ai putea primi postul? — I. Moldovan, Abrud. Foia o trimitem regulat, cauză că n'ai primit-o a fost poșta. Am luat la cunoștință cele scrise. Răspuns vei primi. — N. Georgina, Kisszurdok. Foia vei primi regulat. Cu poșta de azi îți trimitem cele din urmă numere, pe cari nu le-ai primi. — I. Buxan, Zirnova. Foia o trimitem, rugă abonamentul. — I. Jinga, Peștera. Scris-ne ați mai avut gazeta noastră? Nr. de probă vă trimitem. — G. Gerbaciu, Székessü. Abonamentul a expirat la 30 Nov. a. c. Vă rugăm a-l reînvi. Foia o trimitem.

Bibliografie.

A apărut: „Biblioteca Sămănătorul“ Nr. 40 conținând Cântări naționale. Prețul 80 fil. plus 20 fil. pentru porto. Se poate comanda dela Librăria diecezană din Arad (Deák Ferenc u. 35).

— „Amicul Poporului“ calendar pe anul 1919. Prețul 2 cor. 80 fil. plus porto 30 fileri și „Calendarul Săteanului“ pe anul comun 1919 cu ilustrații. Prețul 1 cor. 20 fil. Taxa pentru trimitera recomandată este 25 fileri. Se află de vânzare la librăria W. Krafft, Sibiu, Strada Orezului Nr. 10.

Editor și redactor responsabil: TIRO ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

AVIZ.

Am onoare a recomandă cu toată căldura P. T. Public restaurantul meu de pe Promenada Bretter, cunoscut sub numele:

„Bretterbierhalle“,

ca cel mai plăcut loc de convenire al intelectualilor români. Bucătărie ieftină și de prima clasă, vinuri de soiu din finul Târnavei de cele mai renumite și curat manipulate; zilnic bere proaspătă de Cluj și în fiecare seară concertează cea dintâi muzică de țigani din Sibiu.

Pentru binevoitorul concurs al onoratului publice roagă:

Anton Josef Fark.